

Uvodnik

Ljilja Balorda

Zavod za javno zdravstvo Zadar

Zavod za javno zdravstvo Zadar prema zakonom utvrđenim djelatnostima ima organiziranu djelatnost za epidemiologiju, mikrobiologiju, javno zdravstvo i promicanje zdravlja, zdravstvenu ekologiju, školsku medicinu, zaštitu mentalnog zdravlja, te prevenciju ovisnosti za područje Zadarske županije. Kroz svoj rad Zavod obavlja čitav niz preventivnih aktivnosti kako bi se unaprijedilo i očuvalo zdravlje, a spriječila bolest i komplikacije koje one nose.

Preventivne aktivnosti često stavljamo na vagu omjera cijene koštanja njihove provedbe i rezultata koje donose, no važno je imati na umu da je promicanje zdravlja i prevencija bolesti dugotrajno gledano isplativija. Pri pritom ne smijemo zaboraviti i na kvalitetu života koju možemo unaprijediti i očuvati zahvaljujući promociji zdravlja te primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj prevenciji.

Svaka aktivnost prije provedbe zahtijeva pomnu analizu stanja na terenu, bilo da se radi o demografskim značajkama županije, koje će svakako u budućnosti umnogome utjecati na županijski plan zdravlja (demografsko starenje koje mijenja sliku morbiditeta i mortaliteta; iseljavanje, osobito iz ruralnih dijelova županije...), istraživanju prisustva štetnih faktora rizika za zdravlje u mladim ili o istraživanju problematike vulnerabilnih skupina (analiza specifičnih potreba osoba s oštećenjem sluha). Neki od programa provode se na nacionalnom nivou, no koordinacija Zavoda je ključna na županijskom nivou, jer često puta razlozi ne-odaziva u Nacionalne programe ranog otkrivanja raka imaju uzrok u nekim lokalnim specifičnostima. Samu provedbu na županijskom nivou možemo unaprijediti pomnom analizom i planiranjem daljnjih aktivnosti uvažavajući te specifičnosti (izolirani dijelovi županije, otoci i zadarsko zaleđe, zdravstvena pismenost i sl.). Prateći zdravstvene pokazatelje morbiditeta i mortaliteta na županijskom nivou uočavamo da su kronične nezarazne bolesti postale vodeće u morbiditetu i mortalitetu već dugi niz godina. Stoga će buduće analize i planovi biti okrenuti prevenciji ovih bolesti jer je za njihovu kontrolu ključno promicanje zdravlja i rano otkrivanje gdje Zavodi za javno zdravstvo imaju jednu od važnijih uloga. Kao i u većini razvijenih zemalja zarazne bolesti u Zadarskoj županiji ne predstavljaju vodeći javnozdravstveni problem zahvaljujući čitavom nizu aktivnosti koje se provode u prevenciji zaraznih bolesti koje su ponajviše vezane za rad Službe za epidemiologiju, Službe za mikrobiologiju te Službe za zdravstvenu ekologiju. Svaki završeni rad i istraživanje daje odgovore na neka od pitanja, ali uvijek otvara i nove izazove u budućem radu službi Zavoda za javno zdravstvo Zadar.

Jedan dio tih analiza, istraživanja i aktivnosti Zavoda za javno zdravstvo Zadar prikazali smo u radovima u ovom broju HČJZ. Jedan dio radova su ujedno i odraz suradnje s nekim od ustanova i udruga u Zadarskoj županiji s kojima surađujemo. Ta međusektorska suradnja je ključna kako bi implementacija projekata i programa bila uspješna, a slika zdravlja stanovnika Zadarske županije bila bolja.